

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **APB - PLZEŇ a.s.**, se sídlem Losiná 303, Losiná, zast. Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D., advokátem se sídlem Na Florenci 2116/15, Praha, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Kolářská 451/13, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 1. 2020, č. j. 30 A 109/2019 - 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 8. 2019, č. j. 6863/1.30/17-10. Tímto rozhodnutím žalovaný změnil rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 9. 4. 2019, č. j. 4138/6.30/17-33, tak, že ve výroku o náhradě nákladů řízení nahradil slova „do 15 dnů“ slovy „do 30 dnů;“ ve zbytku toto rozhodnutí potvrdil.

[2] Rozhodnutím správního orgánu I. stupně byla stěžovatelka uznána vinnou ze spáchání dvou přestupků na úseku bezpečnosti práce podle § 30 odst. 1 písm. f) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o inspekci práce“), neboť nedodržela povinnosti při zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci („BOZP“) tím, že:

1. písemně neinformovala druhého zaměstnavatele – spol. Chebská elektro firma s. r. o., jejíž zaměstnanci plnili dne 29. a 30. 8. 2016 své pracovní úkoly současně na

jednom pracovišti se zaměstnanci stěžovatelky, o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením a s tímto zaměstnavatelem neuzavřela písemnou dohodu, kterou by pověřili jednoho ze zaměstnavatelů jako koordinátora opatření k BOZP podle § 101 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“); a

2. nezpracovala v závislosti na povinnosti vytvářet bezpečné pracovní podmínky ke dni 29. 8. 2016 a minimálně do dne 16. 9. 2016 místní provozní bezpečnostní předpis (dále také jen „MPBP“) pro provoz kioskové trafostanice, která je součástí technologického zařízení pro provoz větrných elektráren Mlýnský vrch, jež by obsahoval pokyny pro obsluhující personál, pokyny k manipulaci i bezpečnostní opatření při práci na elektrickém zařízení, pokyny pro montáž, opravy, údržbu, výchozí a následné pravidelné kontroly a revize jednotlivých zařízení použitých v kioskové trafostanici, čímž nedodržela všeobecnou preventivní zásadu udílení vhodných pokynů k zajištění BOZP podle § 102 odst. 5 písm. j) zákoníku práce;

za což jí byla uložena pokuta ve výši 90 000 Kč a povinnost uhradit paušální částku nákladů správního řízení ve výši 1000 Kč.

[3] Stěžovatelka je vlastníkem větrných elektráren Mlýnský vrch v obci Krásná u Aše. Dne 29. a 30. 8. 2016 probíhala na jedné z větrných elektráren oprava poškozené dekompenzační tlumivky. Zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o., se kterou stěžovatelka uzavřela „*smlouvu o provozování a údržbě VN zařízení větrných elektráren APB v lokalitě Aáško a následných revizí*“, přijeli dne 29. 8. 2016 na určené místo, zaměstnanec stěžovatelky – pan J. L. odemkl prostor, ve kterém se nacházela poškozená dekompenzační tlumivka, a zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o. provedli její demontáž. Nakládku a následný odvoz poškozené tlumivky zajišťovali zaměstnanci stěžovatelky (pan L. a pan K.). Další den (30. 8. 2016) měla proběhnout opětovná montáž již opravené tlumivky v trafostanici větrné elektrárny. Zaměstnanec stěžovatelky (konkrétně pan K.) dopravil tlumivku na určené místo, pan L. opět odemkl prostor trafostanice a asistoval při samotném usazování tlumivky. Při její instalaci však došlo k nepředpokládanému elektrickému výboji, který zasáhl v blízkosti stojícího pana L., jemuž výboj způsobil pracovní úraz popálením, a zaměstnance spol. Chebská elektro firma s. r. o. – pana B., který v důsledku elektrického zásahu na místě zemřel, pana H., kterému výboj způsobil těžkou újmou na zdraví popálením, a pana K., který utrpěl pracovní úraz popálením.

[4] Správní orgán I. stupně provedl dne 5. 9. 2016 na základě obdrženého záznamu o úrazu pana L. na místě kontrolu příčin a okolností pracovního úrazu; výsledky této kontroly zaznamenal do protokolu o kontrole ze dne 1. 12. 2016, č. j. 19160/6.42/16-1. Po provedení správního řízení byla stěžovatelka uznána vinnou z výše popsanych přestupků, za což jí byla uložena pokuta – viz výše.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podala stěžovatelka žalobu, ve které rozporovala naplnění skutkových podstat obou výše popsanych přestupků. Namítala, že jak její zaměstnanci, tak zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o. sice sledovali splnění stejného cíle (opravy poškozené dekompenzační tlumivky), nevykonávali však pracovní úkoly na jednom pracovišti. Zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o. prováděli demontáž a opětovnou montáž tlumivky uvnitř kioskové trafostanice, kdežto zaměstnanci

pokračování

stěžovatelky zajišťovali její nakládku a přepravu vně této trafostanice. Samotná oprava (demontáž a montáž) tlumivky byla úkolem pouze zaměstnanců spol. Chebská elektro firma s. r. o. Neexistovaly žádné pracovní úkoly, které by zaměstnanci obou zaměstnavatelů plnili na stejném pracovišti. Přestože na sebe práce navazovaly, neprolínaly se. Oprava tlumivky nevyžadovala přítomnost zaměstnanců stěžovatelky, ti proto neměli důvod se uvnitř kioskové trafostanice zdržovat. Prostor uvnitř trafostanice byl dne 29. a 30. 8. 2016 pracovištěm spol. Chebská elektro firma s. r. o., nikoli stěžovatelky, a to na základě uzavřené smlouvy o provozování a údržbě vysokonapěťových zařízení. Vytýkaná pochybení tak nejsou pochybením stěžovatelky, ale spol. Chebská elektro firma s. r. o. Zaměstnanec stěžovatelky – pan J. L. se na opravě tlumivky nepodílel a skutečnost, že poskytoval potřebnou součinnost vně prostoru trafostanice, nesvědčí o tom, že by vykonával pracovní úkoly na stejném pracovišti jako zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o., kteří pracovali uvnitř trafostanice.

[6] Ve vztahu k povinnosti zpracovat MPBP stěžovatelka uvedla, že jí tuto povinnost žádný předpis neukládá pouze na základě toho, že je vlastníkem kioskové trafostanice. Jednalo se o povinnost spol. Chebská elektro firma s. r. o., nikoli o povinnost stěžovatelky; to také dokazují MPBP vydané pro ostatní trafostanice v areálu Mlýnský vrch, které vydávala vždy spol. Chebská elektro firma s. r. o. Stěžovatelka dále uvedla, že trafostanice, ve které došlo k elektrickému výboji, je stejného typu jako např. trafostanice Újezd umístěná ve stejné lokalitě jako stanice Mlýnský vrch, ke které MPBP zpracovala spol. Chebská elektro firma s. r. o. Je tedy evidentní, že příslušný MPBP měla spol. Chebská elektro firma s. r. o. k dispozici.

[7] Krajský soud v napadeném rozsudku odmítl členění pracoviště na prostor uvnitř a vně příslušné trafostanice. Uvedl, že pojem pracoviště není legislativně vymezen, proto je potřeba zkoumat jeho obsah případ od případu na základě konkrétních okolností. Z celé události je evidentní, že zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o. spolupracovali s panem L. Jejich činnosti na sebe navazovaly jak časově (demontáž a následná nakládka a převoz a naopak), tak prostorově. Bez jejich vzájemného prolínání by splnění úkolu (oprava tlumivky) nebylo možné, tyto činnosti se vzájemně podmiňovaly. Rozlišování dvou pracovišť je dle krajského soudu zcela umělé, neudržitelné a vede k vyprázdnění povinností zaměstnavatelů stanovených k zajištění BOZP. Žalovaný přitom jasně vysvětlil, že se jednalo o jedno pracoviště; to dokazují také výpovědi svědků (pana L. a pana K.), ze kterých je evidentní propojenost jejich pracovních činností. Na tomto závěru nemohla podle krajského soudu změnit nic ani skutečnost, že zaměstnanci stěžovatelky neměli k činnostem uvnitř trafostanice potřebná oprávnění, neboť výklad pojmu pracoviště byl odvislý od skutkových okolností daného případu, nikoli od příslušných oprávnění. Z uzavřené smlouvy přitom nevyplývá, že by stěžovatelka pracoviště předala Chebské elektro firmě s. r. o., neboť i tato smlouva předpokládá spolupráci zaměstnanců obou zaměstnavatelů. Jelikož však není možné dělit pracoviště na prostor uvnitř a vně trafostanice, je otázka předání pracoviště uvnitř trafostanice bezpředmětná. Nemožnost takového členění pak dokazuje samotný elektrický výboj, který zasáhl zaměstnance více zaměstnavatelů.

[8] Pokud jde o MPBP, krajský soud uvedl, že stěžovatelka povinnost vypracovat tento předpis nezpochybňovala, uvedla však, že tato povinnost tížila spol. Chebská elektro firma s. r. o., nikoli ji samotnou. Jelikož však zaměstnanci stěžovatelky i Chebské elektro firmy s. r. o. plnili úkoly na jednom pracovišti, vztahovala se povinnost vypracovat MPBP na oba

zaměstnavatele, neboť právní předpisy tuto povinnost spojují se zaměstnavatelem, nikoli s vlastníkem. Skutečnost, že v případě jiných trafostanic MPBP zpracovala Chebská elektro firma s. r. o., na odpovědnosti stěžovatelky nic nemění, neboť je věcí stěžovatelky, jakým způsobem splnění svých povinností zajistí. S ohledem na funkci MPBP je logické, že nemohl být využit jiný MPBP vypracovaný pro stejný typ trafostanice. Do popředí totiž vstupuje zájem na preventivní ochraně bezpečí a zdraví při práci, není proto možné se při havárii spoléhat na jiné MPBP. Nadto o shodná zařízení nešlo, neboť jednotlivé trafostanice se od sebe odlišovaly např. napojovacími body na elektrizační soustavu, napojením na jiné venkovní vedení, délkou kabelového vedení k připojení trafostanice apod. Krajský soud proto žalobu dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodnou zamítl.

III. Kasační stížnost, vyjádření žalovaného a replika stěžovatelky

[9] Rozhodnutí krajského soudu napadla stěžovatelka kasační stížností. Krajskému soudu vytýkala nesprávné posouzení právní otázky podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a to ve vztahu k oběma přestupkům, resp. jejich skutkovým podstatám, a nepřezkoumatelnost podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[10] Ve vztahu k povinnosti písemně informovat druhého zaměstnavatele a povinnosti uzavřít s ním písemnou dohodu o koordinaci BOZP konkrétně namítala, že se na ni tato povinnost vůbec nevztahovala, neboť na jednom pracovišti neplnili úkoly zaměstnanci dvou či více zaměstnavatelů. Nesplnění této povinnosti je dle stěžovatelky možné vytýkat pouze tomu zaměstnavateli, na jehož pracovišti plní úkoly současně zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, příp. zaměstnavateli, jehož zaměstnanci plní úkoly na pracovišti jiného zaměstnavatele současně s jeho zaměstnanci. Ani jedna situace však podle jejího názoru osudný den nenastala. Nemohla se tak dopustit uvedeného přestupku, neboť objektivní stránka nebyla naplněna. Prostor uvnitř kioskové stanice byl stejně jako jakýkoli jiný den pracovištěm spol. Chebská elektro firma s. r. o. a na tomto pracovišti plnili úkoly pouze zaměstnanci této společnosti. To potvrzuje také uzavřená smlouva, která předmět smlouvy definuje mj. jako „transformační stanice 22/0,4 kV Trafostanice MARBETON CZ KN 3060 v. č.: 0000.“ Stěžovatelka tedy okamžikem uzavření smlouvy předala toto pracoviště spol. Chebská elektro firma s. r. o. a skutečnost, že se pan L. nacházel poblíž této stanice a její prostor odemykal, na tom nic nemění. Pan L. nadto nečinil nic, co by s opravou vysokonapěťového elektrického zařízení souviselo, nepodílel se na její demontáži a opětovné montáži; nic z toho ani činit nemohl, neboť k tomu nedisponoval potřebným oprávněním. Závěry o tom, že pan L. spolupracoval při opravě tlumivky, nemají oporu ve spise, nevyplývají ani z obsahu trestního spisu týkajícího se daných pracovních úrazů. I kdyby byl závěr o tom, že pan L. manipuloval s elektrickým zařízením, pravdivý, jednalo by se podle názoru stěžovatelky o pochybení spol. Chebská elektro firma s. r. o., která jako zaměstnavatel měla zajistit, aby byly všechny fyzické osoby nacházející se na jejím pracovišti dostatečně chráněny.

[11] Pokud jde o povinnost vydat MPBP, stěžovatelka namítala, že tato povinnost je jí nesprávně přiřítána. Jelikož šlo o pracoviště spol. Chebská elektro firma s. r. o., byla to právě tato společnost, která měla povinnosti MPBP vydat. Přestože smlouva předpokládala poskytnutí součinnosti, nešlo o součinnost při provádění činností vymezených smlouvou, ale o součinnost nezbytnou pro umožnění samotného výkonu definovaných činností (např. opravy), tj. součinnost poskytovanou před výkonem vymezených činností. Pokud

pokračování

by stěžovatelka byla schopna provádět opravy sama, neuzavřela by smlouvu se spol. Chebská elektro firma s. r. o. Jelikož se ve vztahu k pracovišti uvnitř trafostanice stěžovatelka nenacházela v postavení zaměstnavatele (přestože je jeho vlastníkem), nebylo její povinností MPBP vydat. Krajský soud se proto dopustil nesprávného právního posouzení, neboť z přestupku činí odpovědný nesprávný subjekt.

[12] Závěrem stěžovatelka namítala, že krajský soud následoval právní závěry dříve učiněné žalovaným, aniž by zohlednil některé zásadní skutečnosti. Těmito zásadními skutečnostmi stěžovatelka shledává např. to, že za práce konané dne 29. a 30. 8. 2016 odpovídal zaměstnanec spol. Chebská elektro firma s. r. o. – pan Fiala. Dále uvedla, že za ochranu a bezpečnost v trafostanici vždy odpovídala Chebská elektro firma s. r. o., která také vydávala „příkazy B“; tyto příkazy obsahují bližší pokyny k zacházení se zařízením pro zaměstnance, přičemž proškolenými a oprávněnými osobami k výkonu činností podle uzavřené smlouvy byli pouze zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o. Jelikož krajský soud toto nezohlednil a s těmito skutečnostmi se nevypořádal, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že setrvává na svém závěru, že se jednalo o jedno pracoviště, na kterém plnili úkoly zaměstnanci dvou zaměstnavatelů. Přestože stěžovatelka uzavřela smlouvu se spol. Chebská elektro firma s. r. o., ponechala si všechny předpoklady pro to, aby vůbec zaměstnanci zhotovitele (Chebské elektro firmy s. r. o.) mohli objednané práce provádět, ponechala si také u sebe všechnu dokumentaci nutnou k provozu zařízení, podle níž je nutno kontroly a revize provádět. S tvrzením o předání pracoviště nelze souhlasit, neboť ze samotné smlouvy je zřejmé, že všechny povinnosti týkající se daného zařízení měla stále plnit stěžovatelka. U spol. Chebská elektro firma s. r. o. si pouze objednala provádění některých prací. Přestože si tedy zpracování MPBP zřejmě objednala u Chebské elektro firmy s. r. o., povinnost zajistit vypracování těchto předpisů měla stěžovatelka. Pro projednávaný případ je podstatné, že na jednom pracovišti byli do pracovních činností zapojeni zaměstnanci dvou zaměstnavatelů, přičemž při plnění pracovních úkolů se panu L. stal pracovní úraz, to ostatně nahlásila správnímu orgánu I. stupně sama stěžovatelka.

[14] Na vyjádření žalovaného reagovala stěžovatelka replikou, ve které namítala, že závěry o ponechání si veškerých pravomocí k danému pracovišti nevychází ze skutečného stavu věci a nemají oporu v prokázaných skutečnostech. Žalovaný postupuje k celému případu ryze formalisticky, neboť nezohlednil skutečný účel smluvních ujednání – smlouvou bylo fakticky předáno pracoviště společnosti Chebská elektro firma s. r. o. Za všechny prováděné práce odpovídali zaměstnanci této společnosti, což dokládají „příkazy B“ vydávané v souvislosti s pracemi prováděnými na vysokonapěťových zařízeních; tyto příkazy vydávala vždy Chebská elektro firma s. r. o. Z hlediska odpovědnosti za přestupek není rozhodné, zda na sebe činnosti zaměstnanců stěžovatelky a Chebské elektro firmy s. r. o. navazovaly či nikoli. Podstatné je, zda své pracovní úkoly zaměstnanci plnili na jednom pracovišti. To však žalovaný ve správním řízení podle názoru stěžovatelky neprokázal.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je

podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je řádně zastoupena (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k následujícímu závěru.

[16] Kasační stížnost není důvodná.

[17] Z výše popsané rekapitulace předcházejícího řízení je zřejmé, že stěžovatelka v kasační stížnosti do značné míry opakuje námitky vznesené v řízení před krajským soudem. Stejně jako v žalobě rozporuje, že zaměstnanci dvou zaměstnavatelů pracovali na jednom pracovišti. Jelikož se nejednalo o její pracoviště, nevztahovala se na ni ani povinnost vydat místní provozní bezpečnostní předpis (MPBP). Podstatou kasační stížnosti je tedy naplnění obou skutkových podstat rozporovaných přestupků.

[18] Dříve než Nejvyšší správní soud přistoupí k věcnému posouzení kasačních námitek, musí se vypořádat s namítanou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu. Tou by se musel zabývat také tehdy, neuvedla-li by stěžovatelka v kasační stížnosti žádnou námitku tohoto typu, neboť nepřezkoumatelnost představuje takovou vadu, která z povahy věci brání věcnému přezkumu napadeného rozhodnutí (k nepřezkoumatelnosti srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS; ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52; ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS; ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS; ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245; ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64). Zdejší soud však neshledal, že by rozhodnutí krajského soudu trpělo nepřezkoumatelností. Z napadeného rozsudku je evidentní, co vedlo k zamítnutí podané žaloby ze strany krajského soudu; ten uvedl naprosto srozumitelně, jaké skutečnosti považoval za podstatné. Pokud jde o věcnou správnost, resp. zákonnost rozsudku, Nejvyšší správní soud se jí zabýval dále, přičemž ani v této části neshledal kasační námitky důvodnými.

[19] Otázky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou v zákoníku práce upraveny zejm. v jeho části páté, tj. v § 101 až § 108; tato právní úprava vychází mj. z požadavků směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989, o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, v konsolidovaném znění (dále jen „směrnice 89/391/EHS“); srov. také důvodovou zprávu k zákoníku práce, sněmovní tisk č. 1153/0, 4. volební období, 2002-2006, digitální repozitář Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Podstatou institutu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) je mj. zajištění vhodných pracovních podmínek, jedná se proto o nedílnou součást všech pracovních činností. BOZP je tudíž již ze své podstaty ovlivňována charakterem práce a pracovními podmínkami konkrétní činnosti, které se týká. Jedná se o otázku velice komplexní, v rámci které musí být zohledňována nejen hlediska technická, ale také biologická, psychologická apod. Institut BOZP plní dvě základní funkce, kterými jsou funkce preventivní (cílem je tudíž předcházet negativním vlivům) a produkční (BOZP má přispívat plynulosti a kvalitě organizace pracovního procesu). Povinnost zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců s ohledem na všechna hlediska týkající se práce tíží zaměstnavatele (srov. čl. 5 směrnice 89/391/EHS a z něj vycházející § 101 a násl. zákoníku práce). To sice neznamená, že zaměstnanci nemají v rámci BOZP žádné povinnosti; jejich povinnostmi v oblasti BOZP však není zásada odpovědnosti zaměstnavatele dotčena, viz čl. 5 odst. 3 citované směrnice.

pokračování

[20] Čl. 6 odst. 4 směrnice 89/391/EHS stanovuje povinnost spolupráce zaměstnavatelů při uskutečňování opatření týkajících se bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví při práci, povinnost koordinace svých činností v oblasti ochrany a prevence pracovních rizik a povinnost informovat o rizicích sebe navzájem i své zaměstnance (příp. zástupce zaměstnanců). Do českého právního řádu byla tato úprava transponována § 101 odst. 3 zákoníku práce, dle kterého „*plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením, která se týkají výkonu práce a pracoviště, a spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro všechny zaměstnance na pracovišti. Na základě písemné dohody zúčastněných zaměstnavatelů touto dohodou pověřený zaměstnavatel koordinuje provádění opatření k ochraně bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a postupy k jejich zajištění.*“ Na toto ustanovení navazuje odst. 4, podle kterého je povinen každý ze zaměstnavatelů uvedený v odst. 3 „*zajistit, aby jeho činnosti a práce jeho zaměstnanců byly organizovány, koordinovány a prováděny tak, aby současně byli chráněni také zaměstnanci dalšího zaměstnavatele,*“ a „*dostatečně a bez zbytečného odkladu informovat odborovou organizaci a zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a nepůsobí-li u něj, přímo své zaměstnance o rizicích a přijatých opatřeních, které získal od jiných zaměstnavatelů.*“

[21] Z hlediska naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce ve spojení s § 101 odst. 3 zákoníku práce je tedy rozhodující, zda na jednom pracovišti plní úkoly zaměstnanci dvou příp. více zaměstnavatelů. Je-li odpověď na tuto otázku kladná, vzniká zaměstnavatelům povinnost písemně se informovat o možných rizicích. V projednávaném případě je tedy rozhodný závěr, zda bylo možné prostor uvnitř a vně trafostanice při opravě poškozené dekompenzační tlumivky větrné elektrárny považovat za jedno pracoviště a zda zaměstnanci stěžovatelky a spol. Chebská elektro firma s. r. o. na tomto pracovišti plnili své pracovní úkoly.

[22] Nejvyšší správní soud se při věcném posouzení této otázky ztotožnil s hodnocením krajského soudu. Z hlediska vymezení pracoviště zaměstnance stěžovatelky – pana L. nemá zdejší soud pochyb o tom, že jeho pracovištěm byl celý areál větrných elektráren Mlýnský vrch (tj. celý větrný park), vč. vnitřních prostorů trafostanice. Zdejší soud totiž ze spisu ověřil, že pan L. uzavřel se stěžovatelkou dne 1. 3. 2007 pracovní smlouvu, ve které byl jeho druh práce popsán jako „*správce areálu*“. Správní spis obsahuje také dokument označený jako „*technik větrných elektráren 230*“ vystavený na zaměstnance J. L., ve kterém je jako pracovní náplň uvedeno mj.: „*zajišťuje bezporuchový provoz větrných elektráren,*“ „*zajišťuje veškerou stavební údržbu, opravy, reklamace a revize větrných elektráren po napojovací bod na elektrizační soustavu,*“ „*při každé návštěvě jednotlivé VTE stahuje kopii servisních listů,*“ čemuž také odpovídá zápis o poučení a zápis o zkoušce potřebné pro příslušnou kvalifikaci založené ve spise; dle zápisu o vykonané zkoušce (přezkoušení) se tato zkouška týkala ochrany před nebezpečným dotykem živých a neživých částí, zásad bezpečné práce na elektrickém zařízení nízkého i vysokého napětí, první pomoci při úrazu elektrickým proudem, jakož i zakázaných činností.

[23] Již z takto popsané náplně práce a tomu odpovídajícímu poučení a zkoušce je evidentní, že za pracoviště pana L. je nutné pokládat celý větrný park – areál větrných elektráren Mlýnský vrch a nelze z něj účelově vyjímat prostor uvnitř trafostanice větrné elektrárny. Tyto závěry potvrdily také výslechy svědků založené ve spise, ze kterých je evidentní, že se pan L. v den, kdy došlo k jeho pracovnímu úrazu, pohyboval

v bezprostřední blízkosti poškozené a následně opravené dekompenzační tlumivky, což plně odpovídalo jeho popisu práce.

[24] Obsah správního spisu také jednoznačně potvrzuje, že se v tentýž den na stejném pracovišti – tj. v areálu větrných elektráren Mlýnský vrch – pohybovali také zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o., kteří na základě uzavřené smlouvy zajišťovali opravu poškozené tlumivky, tzn., že rovněž plnili své pracovní úkoly. Z hlediska odpovědnosti stěžovatelky za nesplnění povinnosti spolupracovat a koordinovat svou činnost s druhým zaměstnavatelem (Chebská elektro firma s. r. o.) není vůbec rozhodné, že pan L. a zaměstnanci Chebské elektro firmy s. r. o. prováděli podle stěžovatelky odlišné činnosti (pan L. zajišťoval společně s panem K. nakládku a přepravu tlumivky, ostatní zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o. prováděli demontáž a následnou opětovnou montáž již opravené tlumivky). Ochrana bezpečnosti a zdraví zaměstnanců totiž nemůže být poskytována pouze tehdy, plní-li zaměstnanci více zaměstnavatelů totožnou činnost. Z povahy věci je jejich ochrana na místě při každé činnosti, která je vzájemně může ohrozit. Rozhodné je tedy to, že úkoly, které odpovídaly jejich konkrétní náplni práce, prováděli na jednom pracovišti.

[25] K témuž závěru přitom dospěl i krajský soud, který zdůraznil, že pracoviště stěžovatelky (areál Mlýnský vrch) nelze účelově rozdělovat na prostor uvnitř trafostanice, kde probíhala samotná demontáž a montáž, a prostor vně, kde prováděli zaměstnanci stěžovatelky nakládku a přepravu. A poukázal-li krajský soud na to, že pan L. spolupracoval při montáži tlumivky se zaměstnanci Chebská elektro firma s. r. o., tímto pouze dokresloval celou situaci, která stěžovatelčin výklad vyvrací; faktická spolupráce pana L. – jeho asistence při montáži tlumivky totiž nemohla na výkladu pojmu pracoviště ničeho změnit. Přestože tedy není z hlediska věcného posouzení celé kauzy rozhodné, zda se pan L. přímo podílel na opětovné montáži již opravené tlumivky, skutečnosti zachycené ve spise (zejm. výpovědi jednotlivých svědků) tomu nasvědčují, což pouze podtrhuje závěr o tom, že se jednalo o jedno pracoviště. I kdyby tedy pan L. při usazování tlumivky přímo neasistoval, nic to nemění na tom, že již svou přítomností v okolí trafostanice plnil jakožto správce areálu vzhledem k popisu své práce pracovní úkoly, které mu z uzavřené pracovní smlouvy vyplývaly. Ze stejného důvodu pak není podstatné ani tvrzení, že za práce konané dne 29. a 30. 8. 2016 podle uzavřené smlouvy (tj. za opravu tlumivky) odpovídal pan F. – zaměstnanec druhého zaměstnavatele, čemuž měly odpovídat i „příkazy B“ vydávané spol. Chebská elektro firma s. r. o. před tím, než práce na konkrétním zařízení začali její zaměstnanci vykonávat. Povinnost vzájemně se informovat ve smyslu § 101 odst. 3 zákoníku práce se totiž vztahuje na oba zaměstnavatele, jejichž zaměstnanci plní úkoly na jednom pracovišti, bez ohledu na to, který zaměstnanec je za splnění konkrétní činnosti odpovědný.

[26] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že tak jako je nutné institut BOZP vnímat komplexně z hlediska všech možných aspektů a rizik, stejně tak je nutné nazírat na otázku výkladu pojmu pracoviště, neboť zužující výklad tohoto pojmu nemůže způsobit vyprázdnění účelu a smyslu BOZP. Jinak řečeno, „pracoviště“ ve smyslu § 101 odst. 3 zákoníku práce musí být vykládáno tak, aby v co největší míře naplňovalo smysl samotného institutu BOZP, tj. aby umožňovalo zajištění bezpečných a život neohrožujících pracovních podmínek zaměstnanců více zaměstnavatelů. Stěžovatelkou nastíněný výklad však tento smysl a účel popírá. Jak již bylo vysvětleno shora, bezpečnost a ochrana zdraví při práci je utvářena nejen hledisky technickými, ale také biologickými,

pokračování

psychologickými apod. Proto je nezbytné nahlížet i na pracoviště komplexním pohledem, aby byla co možná nejvíce naplněna preventivní funkce tohoto institutu. Z tohoto pohledu je tedy evidentní, že prostor uvnitř kioskové trafostanice nelze uměle izolovat od okolního prostřední vně této trafostanice tak, že se jedná o dvě samostatná pracoviště. Jak zcela správně poukázal krajský soud, pracovní úraz pana L., který dle tvrzení stěžovatelky stál v okamžiku elektrického výboje vně trafostanice, dokazuje právě to, že je toto prostředí potřeba vnímat ve svém souhrnu jako jeden celek, a všechny zaměstnance nacházející se na tomto pracovišti náležitým způsobem chránit.

[27] K výše uvedenému pak zdejší soud poukazuje na rozsudek ze dne 20. 2. 2019, č. j. 10 As 144/2018 - 65, ve kterém odmítl v případě rekonstrukce mostu členit pracoviště z hlediska BOZP na staveniště na mostě a staveniště pod mostem. V citovaném rozsudku přitom uvedl: *„Pokud si vskutku stěžovatelka myslí, že staveniště pod mostem tvořilo z hlediska předpisů o bezpečnosti práce entitu zcela izolovanou od staveniště na mostě, je to v naprostém rozporu s jakýmkoliv rozumným chápáním ochrany zaměstnanců vůči rizikům vznikajícím při různých pracích vícero subjektů. Není snad třeba, aby NSS dalekosáhle vysvětloval nesmyslnost takového výkladu shora uvedených zákonných norem. Výklad stěžovatelky by chránil zaměstnance pracující pod mostem jen proti činnostem pod mostem, ale už vůbec ne proti aktivitám probíhajícím přímo nad nimi, aktivitám ohrožujícím život a zdraví zaměstnanců často mnohem více. NSS proto shodně s krajským soudem dodává, že již jen z povahy rekonstrukce mostu plyne, že se tu prolíná činnost a bezpečnost práce na stavbě mostu na něm i pod ním. O tom nakonec svědčí i pád mostu a smrt osob pod ním. Práce pod mostem a na mostě tvořily z hlediska účelu předpisů na ochranu bezpečnosti práce jeden funkční celek. Pracovní prostor, v němž se pohybovali zaměstnanci obou zhotovitelů, je proto nutno ve vztahu k ochraně životů a zdraví zaměstnanců vnímat jako jedno pracoviště. Ostatně zaměstnanci pracující nahoře i dole se samozřejmě mohli navzájem ohrozit (krajský soud na s. 21 násl. odkazuje na provedené důkazy; NSS na tyto pasáže stěžovatelku odkazuje).“*

[28] Z obdobných důvodů je nutno odmítnout stěžovatelkou nastíněné členění na pracoviště uvnitř a vně trafostanice větrné elektrárny. Stejně jako v případě rekonstrukce mostu by totiž byli podle stěžovatelčina výkladu zaměstnanci Chebské elektro firmy s. r. o. chráněni jen proti těm činnostem, ke kterým by docházelo uvnitř trafostanice, a zaměstnanci stěžovatelky proti těm činnostem, které by se odehrávaly vně tohoto prostoru. Přestože nejde o stejnou činnost jako v citovaném rozsudku, souvislost je podle Nejvyššího správního soudu zcela jednoznačná. Zaměstnanec stěžovatelky, pan L., byl zasažen elektrickým proudem, přestože podle tvrzení stěžovatelky stál vně samotné trafostanice – tímto tvrzením však stěžovatelka paradoxně sama poukázala na to, že bylo nezbytné jej patřičně chránit, tj. považovat celý areál z hlediska účelu předpisů na ochranu bezpečnosti práce za jedno pracoviště, neboť činnost zaměstnanců Chebské elektro firmy s. r. o. uvnitř trafostanice způsobila vážné pracovní úrazy nejen jim samotným uvnitř tohoto prostoru (v případě pana B. dokonce smrt), ale také panu L., který se měl nacházet mimo prostor samotné trafostanice. Jednoduše vyjádřeno – stejně jako činnost odehrávající se na mostě může ohrozit zaměstnance nacházející se pod tímto mostem, může s ohledem na fyzikální vlastnosti elektrického proudu činnost zaměstnanců, kteří opravují poškozenou část větrné elektrárny uvnitř prostoru trafostanice, ohrozit další osoby, které se nacházejí v její blízkosti, byť ne přímo uvnitř trafostanice.

[29] Stěžovatelka v kasační stížnosti dále namítala, že se na ni povinnosti podle § 101 odst. 3 zákoníku práce vůbec nevztahovaly, neboť pracoviště uvnitř kioskové trafostanice

předala Chebské elektro firmě s. r. o. Odpověď na tuto námitku lze nalézt již v předcházejícím vypořádání – jelikož není možné z hlediska účelu BOZP „drobit“ pracoviště na vícero dílčích pracovištích, nemůže tato námitka obstát. Minimálně ve vztahu k panu L. je nutné prostor uvnitř trafostanice vnímat jako pracoviště stěžovatelky, a nebylo tomu jinak ani ve dny, kdy v trafostanici prováděli opravu poškozené tlumivky zaměstnanci spol. Chebská elektro firma s. r. o. Ze smlouvy „o provozování a údržbě VN zařízení větrných elektráren APB v lokalitě Ašsko a následných revizí“ uzavřené se spol. Chebská elektro firma s. r. o. rozhodně nevyplývá, že by prostor uvnitř trafostanice stěžovatelka jakožto pracoviště ve smyslu zákoníku práce předala druhému zaměstnavateli. Tato smlouva upravuje pouze v obecné rovině, co je Chebská elektro firma s. r. o. oprávněna jakožto poskytovatel provádět – podle čl. 1 této smlouvy se jedná především o pravidelné revize, kontroly zařízení za provozu, kontroly zařízení a údržbu za vypnutého stavu a další práce dle požadavků odběratele (stěžovatelky), a sice opravy, odstraňování poruch, čištění apod. Chebská elektro firma s. r. o. sice byla touto smlouvou zavázána udržovat zařízení objednatele v provozuschopném stavu (viz čl. 6 smlouvy), stěžovatelka svou argumentací však potvrdila, že tuto smlouvu uzavřela proto, že sama nedisponovala oprávněním k provozu vysokonapěťových zařízení. Uzavřením této smlouvy však nemohla přenést své povinnosti z hlediska BOZP, které jí jakožto zaměstnavatele tížily především ve vztahu ke svým zaměstnancům, ale také k zaměstnancům Chebské elektro firmy s. r. o., kteří společně s jejím zaměstnancem (panem L.) vykonávali úkoly na jednom pracovišti.

[30] Pro úplnost pak Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že povinnost vzájemně se informovat a uzavřít písemnou dohodu o koordinaci BOZP se z povahy věci vztahovala jak na stěžovatelku, tak i na spol. Chebská elektro firma s. r. o. Povinnosti na úseku prevence rizik a bezpečnosti ochrany zdraví zaměstnanců podle zákoníku práce totiž mají vzájemné průniky, pokud jde o osoby odpovědné za přijetí opatření k jejich prevenci (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2014, č. j. 6 Ads 63/2013 - 63). Námitkami ohledně pochybení Chebské elektro firmy s. r. o. se tak stěžovatelka své vlastní odpovědnosti zbavit nemůže.

[31] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že skutková podstata prvně rozporovaného přestupku (písemné neinformování druhého zaměstnavatele a neuzavření písemné dohody o koordinaci BOZP) byla objektivně naplněna, námitky stěžovatelky týkající se tohoto přestupku tak nejsou důvodné.

[32] Pokud jde o místní provozní bezpečnostní předpisy (MPBP), ty upravuje řada podzákonných právních předpisů, které blíže provádějí zákonná ustanovení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Jedná se např. o nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí (dále jen „nařízení vlády č. 378/2001 Sb.“); ale také např. vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 79/2010 Sb., o dispečerském řízení elektrizační soustavy a o předávání údajů pro dispečerské řízení; nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích; vyhláška Českého báňského úřadu č. 392/2003 Sb., o bezpečnosti provozu technických zařízení a o požadavcích na vyhrazená technická zařízení tlaková, zdvihací a plynová při hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem; nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky apod.

pokračování

[33] Podle § 2 písm. g) nařízení vlády č. 378/2001 Sb. se místním provozním bezpečnostním předpisem rozumí „*předpis zaměstnavatele upravující zejména pracovní technologické postupy pro používání zařízení a pravidla pohybu zařízení a zaměstnanců v prostorech a na pracovištích zaměstnavatele.*“ V určitých situacích má zaměstnavatel povinnost MPBP vydat, jindy se jedná o možnost zaměstnavatele blíže upravit podmínky práce s určitým zařízením [srov. § 3 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 378/2001 Sb.]. O povinnost se jedná např. tehdy, není-li výrobce zařízení znám nebo není-li průvodní dokumentace zařízení k dispozici – tehdy stanoví rozsah kontroly bezpečnosti provozu zaměstnavatel právě místním provozním bezpečnostním předpisem [k průvodní dokumentaci viz § 2 písm. e) citovaného nařízení vlády].

[34] V nyní projednávaném případě stěžovatelka obecně povinnost vydat MPBP nijak nerozporeovala. Netvrdila ani to, že má k dispozici návod k trafostanici od jejího výrobce a další dokumenty, které by všechny potřebné pokyny obsahovaly. Namítala však, že povinnost vydat MPBP tížila spol. Chebská elektro firma s. r. o., neboť ta vydávala MPBP také k jiným trafostanicím ve vlastnictví stěžovatelky stejného i odlišného typu. Nejvyšší správní soud stejně jako krajský soud poukazuje na to, že povinnost vydat MPBP váží právní předpisy týkající se bezpečnosti práce k zaměstnavateli, nikoli k vlastníkovi daného zařízení. Jelikož trafostanice byla pracovištěm pana L. (tj. zaměstnance stěžovatelky, viz výše), vztahovala se na stěžovatelku jakožto zaměstnavatele povinnost stanovit kontrolu bezpečnosti provozu, technologické postupy pro používání a pravidla pohybu zařízení a zaměstnanců v jeho prostorech místním provozním bezpečnostním předpisem. Bylo přitom věci stěžovatelky, jak splnění své povinnosti zajistí – zda MPBP zpracuje sama, příp. zajistí jeho zpracování jiným subjektem, např. spol. Chebská elektro firma s. r. o. Konečnou odpovědnost za jeho zpracování však nese stěžovatelka jakožto zaměstnavatel, nikoli vlastník. A pokud jde o použitelnost MPBP vydaného pro jinou trafostanici stejného typu, stěžovatelka v kasační stížnosti již nerozporeovala, že by nebylo možné použít jiný MPBP. Zdejší soud proto pouze odkazuje na přílehlavé odůvodnění (v odst. 37.) rozsudku krajského soudu.

[35] Co se týká repliky stěžovatelky, v ní neuvedla z hlediska podstaty věci žádné argumenty, kterými by byla schopna výše uvedené závěry vyvrátit. K tvrzení o tom, že se žalovaný nezamyslel nad skutečným účelem a smyslem uzavřené smlouvy, kterou bylo předání pracoviště, Nejvyšší správní soud uvádí, že je to naopak stěžovatelka, která formalistickým výkladem pojmu pracoviště (jeho umělým rozčleňováním) vyprazdňuje samotný smysl a účel institutu BOZP. Žalovaný v napadeném rozhodnutí jasně popsal, z jakých důvodů bylo nezbytné za pracoviště považovat celý prostor větrné elektrárny, v jejíž trafostanici byli zraněni zaměstnanci stěžovatelky a spol. Chebská elektro firma s. r. o. (tj. jak prostor uvnitř trafostanice, tak i vnější prostor), a s tímto hodnocením se ztotožnil jak krajský soud, tak i Nejvyšší správní soud.

V. Závěr a náklady řízení

[36] Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[37] Výrok o nákladech řízení vychází z § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu jejich náhradu Nejvyšší správní soud nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 8. ledna 2021

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu